

1892-02-17

AFSENDER

Jens Ferdinand Willumsen

MODTAGER

Emil Hannover

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Dateringsbegrundelse:

Datering i brev.

Afsendersted:

Rue Charlet, Paris

Omtalte personer:

Karl Madsen

Arkivplacering:

Den Hirschsprungske Samling

Andre referencer:

For en nyere, tilbundsgående

behandling af Willumsens

"Familievasen", se Peder Rasmussen:

"Familie på træben. Om J.F.

Willumsens Familievase", Peder

Rasmussen og Aristo Bogforlag 2016.

DOKUMENTINDHOLD

"Til denne kommende Udstilling har jeg sat et mægtigt Haab, paa to Aars stærkt alvorligt Arbejde." Fire kasser med 13 værker står pakket i J.F. Willumsens atelier i Paris - klar til afsendelse til Den frie Udstilling i København. Willumsen har haft en drøj tid med at få værkerne færdige, og i dette brev forsøger han at forklare Emil Hannover, hvordan hans arbejde med formen på "Familievasen" er et eksempel på, at hans fremgangsmåde er intuitiv og drevet af det "uforklarlige ubevidste". Dette bærer frembringelsen af alle 13 ting, skriver Willumsen og håber, at Hannover, når han har læst forklaringen i brevet og har set værkerne, vil kunne føje nogle beskrivelser til, der kan hjælpe folk til at få øje på deres fortrin og forstå deres skønhed. Samtidig er han også forberedt på, at andre kritikere (som Karl Madsen) ikke vil påskønne hans arbejder.

TRANSSKRIFTION

13 rue Charlet

Paris

d. 17 Februar 1892

Kjære Hannover

Deres Brev har været mig  
meget kjærkomment at modtage[.]

Jeg havde selv tænkt paa, naar

Tiden kom og jeg var færdig  
med at skrive disse Kommentarer

da at sende dem til Dem, thi

en Mand som så godt forstod

mig ifjor og saa ivrigt sloges

med mig og for mig har jeg

faaet Fortrolighed til og haabede

at han vilde være mig en Hjælp[.]

Opgaven jeg der har sat mig er

ganske overordentlig vanskelig,

først kan Billedet virke paa

en Tilskuers lavere Standpunkt

fra en Side som aldrig kunde

[2]

være falden mig ind og der

kommer da til at mangle ham

en Oplysning, og dernæst at

forklare for ham det endelige

Resultat "at det skal se saadant ud og ikke anderledes" som er fra min Side en ren ubevidst Øjensans som jeg ikke kan forklare mig selv. — med det Famlende begynder jeg, med min Forstand arbejder jeg frem gennem Arbejdet og med dette uforklarlige ubevidste som rækker langt ud over Forstanden afslutter jeg. Et Exempel paa en Vase<sup>1</sup> har jeg lavet to Fødder der træde paa hinanden, de falde ud af det symetriske og de stødte mig[,] jeg forsøgte at faa dem lavet om, men jeg maatte stadig sætte dem paa igjen saa de stødte; hvorfor, kan jeg ikke nærmere forklare, alle der har

[3]

set den Vase første Gang, har været generte af de to Fødder. Hvad skal jeg nu skrive om de to Fødder som generer saa herligt andet end at de fremstiller det stabile i den evige Lov for Menneskene[.] Manden og Kvinden der danner Barnet, den og det kan ikke aabne Øjnet Øjet for Synet. Saaledes gaar det gennem alle 13 Ting og som egentligt burde forklares, og det var derfor jeg vilde sende Dem Kommentarerne først, dog maa De jo se Billederne, ellers kan der vel neppe være noget at gjøre uden fra Formens Side der maa være sammentrængt og klar og saa at anvende Deres Erfaring som Polemiker; dog de komme vist neppe til [at] berøre dens Polemik[-]

Omraadet. Der bliver da for Største  
delen kun at tilføje saadanne  
Ordstrofer som illustrerer Billedets

[4]

Fortrin, saaledes at Folk faar  
Øjnene op og gjør Fortrinet til  
deres Skønhedsnydelse.  
Jeg har haft en streng Tid  
i den sidste Maaned med at faa  
Tingene færdige[,] jeg kan godt sige  
at jeg aldrig har været saa anspændt,  
nu staar de i fire store Kasser paa  
Atelieret og Mændene skulde have  
hentet dem i Dag; men de  
have narret mig[.]

Til denne kommende Udstilling  
har jeg sat et mægtigt Haab,  
paa to Aars stærkt alvorligt Arbejde.  
Naar det saa kommer frem er der  
nok En og mange med ham<sup>2</sup>  
som vilde kalde det tyndt  
Pjank fordi de stikke for dybt  
i Nederlandsk Malerkunsts Ideal.

I Mai kommer jeg til  
Kjøbenhavn[,] paa Gjensyn da

Deres

J. F. Willumsen

---

<sup>1</sup> J.F. Willumsen: "Familievasen. Faderen, moderen og deres nyfødte barn", 1891. Fajance med indfarvede glasurer, h. 51 x b. 51 cm. Designmuseum Danmark.

<sup>2</sup> Her refereres til Karl Madsen, der i disse år bl.a. forelæste og publicerede om nederlandsk malerkunst og siden blev en internationalt anerkendt kapacitet på dette felt. Kunstnerne omkring Den frie Udstilling opfattede hans anmeldervirksomhed som urimeligt stærkt farvet af hans præference for det nederlandske.

13 rue Charlet  
Paris

d. 17 Februar 1892

Kjære Lammovet

Deres Brev har været mig  
meget kjærkomment at modtage  
Jeg havde selv tænkt paa, naar  
Tiden kom og jeg var færdig  
med at skrive disse Kommentarer  
da at sende dem til Dem, thi  
end Mand som saa godt forstod  
mig ifjor og saa ivrigt sloges  
med mig og for mig har jeg  
faaet Fortrolighed til og haabede  
at han vilde være mig en Hjælp  
Opgaven jeg der har sat mig er  
ganske overordentlig vanskelig  
først kan Billebet virke paa  
en Tilskuers lavere Standpunkt  
fra en Side som aldrig kunde

være faldet mig ind og dert  
kommer da til at mangle ham  
en Oplysning, og dernæst at  
forklare for ham det endelige  
Resultat "at det skal se saadant  
ud og ikke anderledes" som er  
fra min Side en ren ubevist  
Opjensans som jeg ikke kan for-  
klare mig selv. — men det Fæn-  
lunde begynder jeg, med min  
Forstand arbejder jeg frem gjens-  
nem Arbejdet og med dette  
uforklarlige ubeviste som rækker  
langt ud over Forstandens afslut-  
ter jeg. Et Exempel. paa en  
Vase har jeg lavet to Fødder  
der træde paa hinanden; de falder  
ud af det symmetriske og de  
stødte mig jeg forsøgte at faa  
dem lavet om, men jeg maatte  
stadig sætte dem paa igjen saa  
de stødte; hvorfor, kan jeg ikke  
nærmere forklare, alle der har

Set den Vase første Gang, har  
været generet af de to Fødder.  
Så skal jeg nu skrive om de  
to Fødder som generer saa herligt  
t andet end at de fremstiller det  
stabile i den evige Lov for Mennesken  
Manden og Kvinden der danner  
Barnet, ~~der~~ og det kan ikke aabne  
Øjet Øjet for Synet. Saaledes  
gaar det gennem alle 13 Ting  
og som egentligt burde forklares,  
og det vil derfor jeg vilde sende  
den Kommentaren først, dog  
t maa de jo se Billederne ellers  
kan det vel neppe være noget  
at gøre uden fra Formens Side  
der maa være sammentrængt og  
klar og saa at anvende Deres  
Erfarung som Polemiker; dog de  
komme vist neppe til berøre <sup>Polemik</sup> Læs  
Omkaaret. Der bliver da for største  
del kun at tilføje saadanne  
Ordsprofer som illustrerer Billedets

Fortrin, saaledes at Folk faar  
Gjennene op og gjør Fortrinet til  
deres Skønheds nydelse.

Jeg har haft en streng Tid  
i den sidste Maaned med at faa  
Tingene færdige jeg kan godt sige  
at jeg aldrig har været saa uoplyst  
nu staaer de i fire store Kasser paa  
Atelieret og Maentene skulde have  
hentet dem i Dag; men de  
have narret mig

Til denne kommende Udstilling  
har jeg sat et mægtigt Haab,  
paa to Aars stærkt alvorligt Arbejde  
Naar det saa kommer frem er der  
nok En og mange med ham  
som vilde kalde det for tyndt  
Pjank fordi de stikker for dybt  
i Nederlands Malerkunst Ideal

I Mai kommer jeg til  
Kjöbenhavn paa Gjensyn da

Deres

L. F. Willumsen